

ویژه کارکنان شهرداریها، دهیاریها و شوراهای اسلامی شهر و روستا

ساز و کار اجرایی فرآیند جریان‌سازی بازآفرینی محدوده‌ها و محلات هدف

نقطه حرکت فرآیند جریان‌سازی بازآفرینی محدوده‌ها و محلات هدف، با شروع فعالیت‌های تسهیلگران میانی آغاز می‌شود و موفقیت کل فرآیند در گرو عملکرد صحیح آنها است. در این قسمت، شرایط احراز صلاحیت و مرجع تشخیص تسهیلگران میانی، بیان می‌شود.

– **شرایط احراز صلاحیت و انتخاب تسهیلگران میانی؛** گروهی در قالب شرکت یا مؤسسه حقوقی و متشکل از متخصصان در حوزه‌های مختلف جامعه‌شناسی و علوم اجتماعی، شهرسازی، برنامه‌ریزی توسعه، اقتصاد شهری، معماری، زیست‌محیطی، حقوقی و ... که لزوماً باید دارای تجربه و مهارت‌های تسهیلگری در انجام برنامه‌ریزی مشارکتی و ظرفیت‌سازی ایجاد یا توسعه اجتماعات محله‌ای (Community building) باشد. با شرایط فوق، مجریان می‌توانند سازمان‌های مردم‌نهاد، مؤسسات دانش‌بنیان، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و مهندسان مشاور دارای صلاحیت شهرسازی در گروه توانمندسازی و بافت فرسوده باشند، مشروط بر آنکه دارای نگرش، دانش، مهارت و تجربه تسهیلگری و کار با اجتماعات محلی باشند. احراز شرایط فوق برای متقاضیان، بر عهده مرجع تشخیص صلاحیت است. در انتخاب مجری، اولویت با سازمان‌های مردم‌نهاد است.

ضمناً متقاضیان باید شرایط ذیل را دارا باشند:

- ✓ متقاضی، دستگاه دولتی نباشد و همچنین شامل ممنوعیت عقد قرارداد با دستگاه‌های دولتی نباشد.
- ✓ حداقل دو نفر از اعضای گروه مجری، باید دارای ۳ سال سابقه انجام فعالیت تسهیلگری یا گواهینامه گذران دوره آموزشی تسهیلگری باشند.
- ✓ تعهد همکاری کامل و تعامل با کارگروه مدیریت دانش که در شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی تشکیل می‌شود، داشته باشد.
- ✓ پس از راه‌اندازی مرکز توسعه محله، حداقل ۳ روز در هر هفته باید در مرکز توسعه محله، جهت راهبری و تکمیل فرآیند یادگیری تسهیلگران محلی (افراد تأثیرگذار محلی که شناسایی شده و در چرخه تواناساز یادگیری با تسهیلگران محلی وارد شده‌اند) حضور داشته باشد و از نزدیک فعالیت‌های آنان را رصد کند.

– **مرجع تشخیص صلاحیت تسهیلگران سطح میانی؛** مرجع تشخیص صلاحیت تسهیلگران میانی، دفتر مدیریت و راهبری طرح‌ها در شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران است که صلاحیت متقاضیان را بر اساس بررسی و ارزیابی مدارک متقاضیان و انجام مصاحبه با آنان احراز می‌کند؛ مدارک مورد نیاز برای احراز صلاحیت متقاضیان به شرح زیر است:

- ✓ مدارکی از سوابق و تجارب در زمینه فعالیت‌های مشابه که به تجربه کار با اجتماعات و گروه‌های محلی یا مهارت‌های تسهیلگری متقاضیان دلالت کند.
- ✓ مدارک تحصیلی و سوابق حرفه‌ای و پژوهشی کلیه اعضای گروه متقاضی

گام‌ها و راهنمای اجرای فرآیند جریان‌سازی بازآفرینی محدوده‌ها و محلات هدف

الگویی که برای اجرای فرایند اجتماع‌محور در این قسمت شرح داده شده، یک مدل پایه است که حین اجرای آن در زمینه و بسته به شرایط و ویژگی‌های متفاوت در هر اجتماع محلی، ممکن است، به تشخیص عاملیت‌های تغییر در سطوح پایین‌تر (تسهیلگران، محلی و میانی) و با مشورت و اخذ نظر کارگروه مدیریت دانش، طی یک تصمیم‌گیری مشارکتی، تغییراتی در این مدل به وجود آید. بدین ترتیب، در طی تجارب ممکن است چندین مدل بهبود یافته (یا مدل توسعه یافته) از این مدل پایه به وجود آید. این مدل پایه در ۱۰ گام به شرح زیر، خلاصه شده است:

گام اول: نقطه ورود به محله را بیابیم.

گام دوم: اعتمادسازی کنیم.

گام سوم: به دنبال افراد تأثیرگذار، معتمد و علاقه‌مند باشیم.

گام چهارم: گروه‌سازی کنیم.

گام پنجم: ظرفیت گروه را بالا ببریم؛ گروه را وارد چرخه تواناساز و یادگیری تعاملی کنیم.

به کمک گروه محلی، مرکز توسعه محله را شکل دهیم.

گام ششم: به کمک مرکز توسعه محله، حمایت و مشارکت دست اندرکاران سطوح بالاتر را جلب کنیم.

به کمک مرکز توسعه محله، نهاد توسعه محله را شکل دهیم.

گام هفتم: نوشتن برنامه‌های بازآفرینی محله را با مشارکت مرکز توسعه محله و نهاد توسعه برای گروه تسهیلگران محلی، تسهیل کنیم.

گام هشتم: به کمک مرکز توسعه محله و نهاد توسعه محله، منابع، سرمایه‌ها و دانش بومی محلی را شناسایی کنیم.

گام نهم: اقدام مشارکتی، پایش و ارزشیابی مشارکتی کنیم، یافته‌ها و ارزش‌ها را استخراج و از آموخته‌ها درس بگیریم.

گام دهم: الگوسازی کنیم، دانش به دست آمده را تدوین و ثبت کنیم؛ الگوها و فرآیندهای طی شده را اصلاح کنیم.

و همواره و در همه مراحل، همه چیز را مستند کنیم.